

Uwagi do projektu zarządzenia w sprawie brakowania dokumentacji z zasobu własnego AP (DA.600.4.2016)

Nazwa archiwum	§	Uwagi
AP w Piotrkowie Trybunalskim		<p>Uwaga która się nasuwa dotyczy umieszczenia w projekcie cezury tj. wyznaczenie daty granicznej dla dokumentacji która nie podlegałaby brakowaniu przy opracowywaniu zespołów.</p> <p>Proponowana cezura – rok 1952, wiąże się ze zmianami w prawodawstwie archiwalnym, stratami wojennymi poniesionymi w zasobie archiwalnym oraz centralizacji działań państwowej służby archiwalnej w związku z utworzeniem Naczelnej Dyrekcja Archiwów Państwowych. Pomimo ewentualnego wprowadzenia proponowanej cezury granicznej, należy dopuścić do brakowania trzecie i dalsze egzemplarze dokumentacji oraz tzw. oczywistą makulaturą.</p>
AP w Siedlcach	§ 1 ust. 3	<p><i>W wyniku przeprowadzonego wartościowania dokumentacja nieposiadająca wartości historycznej może zostać zakwalifikowana do dalszego przechowywania, z określeniem okresu przekazania do zniszczenia.</i> - Czy w przypadku tej dokumentacji po upływie określonego okresu przechowywania przeprowadza się jej ponowne wartościowanie i występuje z kolejnym wnioskiem umożliwiającym następnie jej fizyczne wybrakowanie, czy też zatwierdzenie przez dyrektora jej pierwotnego wartościowania i ustalenia okresu przechowywania stanowi już podstawę do wytypowania tych akt do zniszczenia np. po upływie 5, 10 lat ?</p>
	§ 2 ust. 1, § 2 ust. 3, załącznik nr 1 do zarządzenia pkt. 1, załącznik nr 1 do zarządzenia pkt. 4	<p>Te zapisy są niejasne. Kim jest „osoba odpowiedzialna za opracowanie zasobu w archiwum”?</p> <p>W przypadku samodzielnych stanowisk pracy osoba opracowująca zespół jest jednocześnie osobą odpowiedzialną za opracowanie zasobu.</p> <p>Ponadto w świetle proponowanych zapisów nie ma możliwości przeprowadzenia wartościowania dokumentacji wydzielonej w przeszłości z zespołów już opracowanych, w przypadku jeżeli osoba, która opracowywała zespół nie pracuje już w archiwum.</p>

	§ 2 ust. 5 oraz § 2 ust. 6	Czy zatwierdzenie wartościowania dokumentacji przez dyrektora archiwum jest jednoznaczne z wydaniem zgody na brakowanie tej dokumentacji, czy też stanowi dopiero podstawę do sformułowania wniosku o wydanie zgody na brakowanie dokumentacji niearchiwalnej ?
	§ 3 ust. 2	Jeżeli wydzielenie dokumentacji nieposiadającej wartości historycznej jest ostatnim etapem brakowania dokumentacji (vide regulacje § 1 ust. 2 pkt. 3) to jak określić metraż tych akt, co jest niezbędnym elementem wniosku o zatwierdzenie dokonanego wartościowania.
	§ 4 ust. 1	Jakim jednostkom można przekazać tę dokumentację ? Każdej zainteresowanej czy raczej innemu archiwum państwowemu, muzeum, jednostce która dokumentację wytworzyła lub przekazała do AP ?
AP w Kielcach	§ 1 ust. 3	po wyrażeniu „... może zostać zakwalifikowana do dalszego przechowywania, z określeniem okresu przekazania do zniszczenia” dodanie zapisu „lub zakwalifikowana bezpośrednio do zniszczenia”. Pozwoliłoby to na uniknięcie dalszego przechowywania kolejnych egzemplarzy tej samej dokumentacji (wtórników).

<p style="text-align: center;">AP w Poznaniu</p>		<p>1. Proponujemy (już w pierwszych pkt przepisu) sprecyzowanie jakiego rodzaju dokumentacja może być brakowana, np. dublety lub dokumentacja niearchiwalna z poszczególnych zespołów archiwalnych;</p> <p>2. Uwaga w pkt powyżej powiązana jest z faktem nieuwzględnienia w teorii archiwalnej (patrz np. definicja zespołu), a ze znanym z praktyki archiwalnej, występowaniem w zespole dokumentacji o takim charakterze;</p> <p>3. Kwestie dokumentacji niearchiwalnej, biorąc pod uwagę m.in. jej ilość i występowanie także „przy zespołach” powinny być bardziej wyeksponowane, i znaleźć się na początku zarządzenia (patrz pkt 1);</p> <p>4. W poszczególnych etapach brakowania – paragraf 1, brakuje etapu „sporządzenia spisów dokumentacji proponowanej do brakowania” – może to być jako podpunkt 2, w związku z czym etapów brakowania będzie 4;</p> <p>5. Dlaczego w projekcie rozporządzenia rozpatruje się tylko „wartość historyczną” dokumentacji. Nie mniej istotna jest dzisiaj również „wartość dowodowa” znana z praktyki służb archiwalnych innych niż polska. Podkreślić przy tym należy, że wspominana wartość dowodowa dotyczy także właśnie dokumentacji niearchiwalnej, a jej znaczenie jest niejednokrotnie o wiele większe od wartości historycznej materiałów archiwalnych;</p> <p>6. Określenie „wartość dowodowa” jest naszym zdaniem znacznie lepsze niż „wartość praktyczna” i bardziej oddaje rzeczywisty charakter i zawartość wielu rodzajów dokumentacji (w tym niearchiwalnej);</p> <p>7. W kontekście przedstawionych wyżej uwag niewłaściwie sformułowany jest pkt.1 paragrafu 3;</p> <p>8. Zarządzenie nie odnosi się w żaden sposób do kwestii wniosków o brakowanie, które zostały wstrzymane przez NDAP w minionym okresie. W przypadku APP dotyczy to chociażby kilkunastu metrów bieżących dokumentacji wybrakowanej z zespołów b. PZPR oraz dokumentacji wybrakowanej podczas porządkowania akt poszczególnych komórek niemieckiej listy narodowościowej. Pojawia się teraz okazja by wreszcie ten problem rozwiązać. Czy w związku z tym dyrektorzy będą mogli samodzielnie rozstrzygnąć kwestie ich wybrakowania i zniszczenia?</p> <p>9. W opiniowaniu brakowania niejednokrotnie ważniejsze niż zdanie KAOD jest zdanie Komisji Metodycznej, którą proponujemy także uwzględnić w zarządzeniu;</p> <p>10. Do pozytywów zauważonych przez zgłaszających uwagi do zarządzenia należy jego „treściwość” oraz klarowność (dotyczy to również załącznika, tj. instrukcji).</p>
<p style="text-align: center;">AN w Krakowie</p>		<p>w projekcie w paragrafie 1, p. 2 zapis jest sprzeczny z przyjętą w przepisach archiwalnych definicją pojęcia <i>brakowanie</i>, w związku z tym proponujemy zapis:</p> <p>1. W procedurze (czynnościach) brakowania przewiduje się następujące etapy prac: Brakowanie składa się z następujących etapów:</p> <p>1) wartościowanie, czyli ocena wartości historycznej i praktycznej dokumentacji;</p> <p>2) weryfikacja i zatwierdzenie dokonanego wartościowania;</p> <p>3) wydzielenie dokumentacji nieposiadającej wartości historycznej z zespołu lub zbioru archiwalnego.</p>

AP w Radomiu		<p>W Zarządzeniu nie wskazano wymogu, że brakowanie, zwłaszcza jego 3 etap (wydzielenie dokumentacji nieposiadającej wartości historycznej z zespołu lub zbioru archiwalnego) przeprowadza się po opracowaniu zespołu/zbioru (całkowitym?), co sugerują jedynie zapisy w pkt 2. Instrukcji, podpunkty d) i f).</p> <p>Instrukcja, w punkcie 3. podpunkt f) uwagi: określa m.in. podanie rodzaju dokumentacji, zgodnym z klasyfikacją występującą w obowiązujących przepisach o ewidencji zasobu archiwalnego, czyli np. dokumentacja aktowa, techniczna, kartograficzna itp. – czy jeżeli zespół/zbiór zawiera kilka rodzajów dokumentacji o określonej dacie i rozmiarze lub, zgodnie z Instrukcją w sprawie prowadzenia ewidencji zasobu archiwalnego w archiwach państwowych, stanowiącą załącznik do Zarządzenia Nr 11 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 4 listopada 2013 r. w sprawie ewidencji zasobu archiwalnego w archiwach państwowych, poszczególne rodzaje materiałów archiwalnych zostały zarejestrowane (wprowadzone do ewidencji) jako odrębne nabytki (§ 1.1. pkt. 5. Instrukcji), dla każdego z rodzajów dokumentacji sporządza się odrębny wniosek czy w uwagach jednego Wniosku opisuje się każdy rodzaj dokumentacji (jego datę, rozmiar), tak, by w ewidencji móc wprowadzić zmiany dla każdego rodzaju dokumentacji? (W projekcie 2016 powtórzenie zapisu w § 1.1. punkt 6. podpunkt 6 Instrukcji z 2013 r.).</p>
AAN		<p>Zgłoszono jeden głos odrębny, który nie został uwzględniony w oficjalnym stanowisku AAN. Postulował on pozostawienie obecnego stanu prawnego bez zmian (uzasadniony został dotychczasowym doświadczeniem z prac Komisji przy NDAP).</p> <p>W praktyce AAN brakowaniu podlegają zazwyczaj fragmenty jednostek archiwalnych, głównie wtórniki, rzadziej całe jednostki archiwalne. W związku z powyższym należałoby zróżnicować wymogi określone w pkt. 3 Instrukcji..., w zakresie spisu dokumentacji podlegającej brakowaniu, dla całych jednostek archiwalnych i ich fragmentów. Te drugie powinny być opisane w sposób bardziej sumaryczny. Proponowane rozwiązania nie wpływają na racjonalizację czasu pracy potrzebnego na przygotowanie wniosku na brakowanie wraz ze spisem. Ponadto należy w treści zarządzenia doprecyzować znaczenie pojęcia "dokumentacji posiadającej wartość praktyczną", szczególnie w odniesieniu do zapisów §5.</p>

AP w Zielonej Górze	§ 1 ust. 1	„W archiwach państwowych dopuszcza się brakowanie dokumentacji z własnego zasobu” dodanie powstałej po 1950 r.
	Załącznik nr 1 Instrukcji	pkt.3 ppkt 2 Rozszerzenie elementów „Spisu dokumentacji podlegającej wartościowaniu z zespołu (zbioru) archiwalnego” poprzez dodanie dodatkowej kolumny, zawierającej informację czy brakowany materiał stanowi całą jednostkę czy jej część, pomiędzy kolumnę „e’ –liczbą jednostek, będących przedmiotem jednej pozycji spisu a „f” –uwagi . Konsekwencją wprowadzenia tej kolumny jest likwidacja ppkt.3 i przenumerowanie następnego.
AP w Lublinie		W projekcie Zarządzenia §2 ust. 1 stanowi, że „Wartościowania dokonuje osoba opracowująca zespół lub zbiór archiwalny, w porozumieniu...”, a zatem zgodnie z tym zapisem prawo wnioskowania przypisane jest wyłącznie osobie opracowującej zespół. Natomiast w Instrukcji w sprawie sporządzania wniosku o zatwierdzenie dokonanego wartościowania dokumentacji z zasobu własnego archiwum państwowego (Załącznik nr 1, pkt. 1) znajduje się informacja, że „Wniosek o zatwierdzenie dokonanego wartościowania dokumentacji z zasobu własnego archiwum państwowego sporządza osoba dokonująca wartościowania”, czy zatem należy przez to rozumieć, że jest to osoba opracowująca zespół, czy też jest dopuszczona inna osoba? Zapis ten warto doprecyzować.

	<p>W przypadku podtrzymania zapisu o wartościowaniu dokumentacji tylko przez osobę opracowującą zespół warto wprowadzić przepisy przejściowe, co jest szczególnie istotne w przypadku, gdy wnioski (niektóre mają kilka a nawet kilkanaście lat) sporządzone przed dniem wejścia w życie Zarządzenia mają stracić ważność (§5 ust. 4) i pojawią się sytuacje, że część wniosków nie będzie mogła być ponownie rozstrzygnięta ze względu na odejście z pracy osób opracowujących zespoły, a w konsekwencji dyrektor nie będzie mógł rozstrzygnąć o losach wyłączonej dokumentacji (zatwierdzić w całości, częściowo lub nie zatwierdzić). Warto zatem rozważyć możliwość dopuszczenia wyznaczenia w sytuacji nieobecności osoby opracowującej zespół zastępcy, który mógłby sporządzić ponownie wniosek wg nowego Zarządzenia.</p>
	<p>W przedstawionej w Zarządzeniu procedurze dotyczącej brakowania dokumentacji z zasobu własnego archiwów państwowych brak jest informacji o roli w tej kwestii komisji metodycznych działających przy archiwach państwowych. Dokumentacja wytypowana do brakowania jest przecież efektem opracowania zespołów archiwalnych. Podczas opracowania dokonuje się wartościowania i wydziela dokumentację potencjalnie stanowiącą makulaturę. Zarządzenie Nr 21 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie utworzenia w archiwach państwowych komisji metodycznych oraz określenia zasad i trybu ich działania określając zadania komisji metodycznych nie wymienia co prawda opiniowania dokumentacji wytypowanej do brakowania podczas opracowania, jednak poprzez zapis, iż do zadań tych należy „ocena metod opracowania zespołów archiwalnych na podstawie sporządzonych do nich pomocy ewidencyjno-informacyjnych oraz zatwierdzanie przyjętych metod opracowania, a także sporządzonych pomocy ewidencyjno-informacyjnych” (§2 poz. 1.4. wspomnianego Zarządzenia) pośrednio wskazuje, iż spis dokumentacji wytypowanej do brakowania podczas opracowania jest opiniowany przez komisje metodyczne, gdyż jest to nierozdzielnie związane z opiniowaniem i zatwierdzaniem zarówno metod opracowania, jak i pomocy ewidencyjno-informacyjnych powstałych w wyniku opracowania. W dotychczasowej praktyce opinia (akceptacja lub jej brak) komisji metodycznej odnośnie do dokumentacji przeznaczonej do brakowania w wyniku opracowania zespołu jest jednym z elementów oceny poprawności opracowania zespołu. Pominięcie komisji metodycznych w procesie opiniowania dokumentacji na brakowanie może skutkować sytuacją, że brakowanie dokumentacji zgodnie z zaproponowaną w projekcie Zarządzenia procedurą nastąpi przed zatwierdzeniem opracowania zespołu. Wydaje się zatem, że w opiniowaniu wniosku (spisu) dokumentacji przeznaczonej do brakowania w wyniku opracowania zespołu powinna się znaleźć również opinia komisji metodycznej, tym bardziej że w wśród zadań komisji metodycznych znajduje się również współdziałanie z komisją archiwalnej oceny dokumentacji w archiwum.</p>
	<p>W projekcie Zarządzenia brak podanej daty granicznej dokumentacji mogącej podlegać brakowaniu. Czy będzie dopuszczalne brakowanie dokumentacji sprzed 1945 r.? Zapis w §5 pkt. 1 Zarządzenia nie odpowiada na to pytanie.</p>

AP w Warszawie	<p>Proponujemy dodanie do § 5 ust. 3 w brzmieniu "Zarządzenie nie ma zastosowania do wartościowania i brakowania dokumentacji przechowywanej przez archiwa państwowe w ramach prowadzonej działalności usługowej" następującego zapisu: "oraz do dokumentacji niearchiwalnej przejętej w ramach postanowień sądowych i decyzji Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych". Proponowana zmiana uzasadniona jest faktem, iż w Archiwum Dokumentacji Osobowej i Płacowej Archiwum Państwowego w Warszawie obecnie przechowywane jest więcej dokumentacji przejętej w trybie art. 51p i 51u niż w ramach działalności komercyjnej. Nie jest to działalność usługowa, ale ustawowa i statutowa archiwum. Przejmując akta zlikwidowanych przechowawców jesteśmy zobligowani do przejęcia całości zgromadzonej przez nich dokumentacji. W zależności od przechowawcy dokumentacja kat. B5-B10 stanowi od 40-50% całości liczącej od 1,5 do 6 kmb. Część tej dokumentacji już w momencie przewożenia do ADOP jest przeterminowana. Jeśli zapis w zarządzeniu nie zostanie uzupełniony o proponowane rozszerzenie będzie to oznaczać, że dokumentację niearchiwalną pochodzącą z prywatnych jednostek organizacyjnych i posiadającą niskie kategorie archiwalne będziemy musieli brakować wg zasad przedstawionych w zarządzeniu. Nie będziemy w stanie brakować tej dokumentacji w tym trybie, zwłaszcza, że priorytetem jest dla nas uporządkowanie dokumentacji pozbawionej ewidencji w sposób umożliwiający jej udostępnianie i wystawianie decyzji o kosztach. Jeśli szybko nie przystąpimy do brakowania w maksymalnie uproszczonym trybie, w praktyce w ciągu roku nie będziemy w stanie realizować postanowień sądowych z braku wolnego miejsca w naszych magazynach. A ponieważ nikt nie zwolnił archiwów państwowych z ustawowego obowiązku zabezpieczania takiej dokumentacji, inne archiwa państwowe będą musiały przejąć ten obowiązek na siebie, przynajmniej na najbliższe 8-10 lat. uderzy to przede wszystkim w nowe i rozbudowujące się archiwa państwowe, bo tylko one dysponują wolną powierzchnią magazynową.</p>
----------------	---